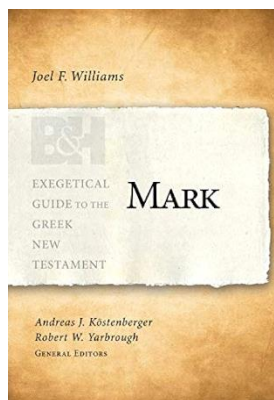

Joel F. Williams, *Mark (Exegetical Guide to the Greek New Testament)*, (ed.) Andreas J. Köstenberger, Robert W. Yarbrough, B&H Academic, Nashville, Tennessee, 2020, XLII + 298 p.

Ierod. FILOTHEI VÎLCU

(drd. în cadrul Școlii de Studii Avansate a Academiei Române,
Institutul de Studii Sud-Est Europene)

Din perspectiva unui teolog ortodox, volumul din seria *Exegetical Guide to the Greek New Testament* dedicat Evangheliei după Marcu este unul dintre cele mai reușite ale colecției. Destinată celor care vor să aprofundeze textul grec al Noului Testament, noua colecție exegetică (din care așteptăm să apară și ultimele volume) pune la îndemâna bibliștilor și a eventualilor traducători un instrument util și complex. Volumele colecției oferă, pe lângă toate informațiile necesare înțelegerii textului grec, propuneri de dezvoltări omiletice pornind de la pildele evanghelice sau marile teme din *Epistole*, precum și sugestii bibliografice pentru un studiu aprofundat.

Semnate de diferiți profesori americani, volumele au un tipar de bază comun, dar păstrează diferențele de abordare și structurare specifice fiecărei cărți a Noului Testament. Ghidul exegetic pentru Evanghelia după Marcu se numără, în ciuda caracterului preponderent tehnic al conținutului, printre volumele cele mai agreabile ale seriei, tocmai datorită abordării personale pline de pasiune pentru textul sfânt a autorului. Se întrevăd în spatele comentariilor sale pasiunea pentru cuvântul lui Dumnezeu și angajarea sa practică în viața creștină.

Scopul urmărit de autor prin exegeza întregii cărți a lui Marcu este transformare cuvântului în viață, punerea lui în lucrare. Mai multe concluzii extrase din diferite paragrafe ilustrează această abordare duhovnicească: răspunsul pozitiv la chemarea lui Iisus presupune asumarea unei vieți în care sacrificarea propriului sine va reprezenta o constantă (p. 33); a fi cu Iisus implică: a fi cu El fizic, a fi părtaș la misiunea Lui, a învăța să gândești cum gândește El, a accepta felul Lui de a trăi, programul lui zilnic, ca pe propriul tău fel de viață (p. 32) și, în plus, a fi mereu deschis surprizelor și necunoscutului - iată doar câteva din costurile uceniciei la Învățătorul prin excelență!

Spre deosebire de ceilalți evangheliști, Marcu pune mai bine în lumină, pe lângă conflictele lui Iisus cu autoritățile religioase iudaice, și pe cele cu proprii Săi ucenici. Acestea din urmă se datorau incapacității lor de a înțelege

Persoana și lucrarea lui Iisus. Portretizarea ucenicilor este însă mai complexă: în ciuda slăbiciunii și a eșecului lor, e important să ne amintim că încă de la început dorul inimii lor după Dumnezeu i-a făcut să răspundă prompt și în mod sacrificial apelului lui Iisus (p. 33).

Tâlcuirea anumitor întâmplări din activitatea de propovăduire a lui Iisus completează, uneori cu umor și finețe psihologică, concluzii sugerate, însă neexprimate de Marcu. Este cazul unui detaliu din episodul vindecării bolnavului cu mâna uscată în zi de sâmbătă: tăcerea tensionată a celor din sinagogă la întrebarea lui Iisus dacă se cuvine sau nu a vindeca sâmbăta. Hristos pune două alternative înaintea oponentilor Săi: să facă bine și să salveze viața cuiva, ori să facă rău și să piardă viața. Tăcerea lor, urmată la scurt timp de planul de a-L pierde pe Iisus, arată ce au ales de fapt aceai, în tăcerea lor lipsită de pace (p. 56).

Evangelhia lui Marcu este împărțită în două secțiuni principale: prima are ca loc de desfășurare a acțiunii Galileea și împrejurimile ei (1, 1-8, 26), iar a doua se petrece în drum spre Ierusalim (8, 27-10, 52), în zona Templului din Sfânta Cetate (11, 1-13, 37), respectiv în și împrejurul Ierusalimului (14, 1-16, 8). Un punct central pe care caută Marcu să-l sublinieze în a 2-a secțiune a Evangheliei e identitatea lui Iisus și ce înseamnă că El este Mesia. Petru – arată J.F. Williams – l-a identificat corect pe Iisus ca Mesia, dar versetele următoare au vădit faptul că Petru și Iisus îi înțelegeau diferit rolul (pp. 143-144).

Autorul oferă, pe lângă exegeza filologică verset cu verset și binevenite explicații de ordin structural. De exemplu, Mc. 4, 1-8, 26 conține trei scene în care Iisus merge cu corabia pe Marea Galileii: potolirea furtunii (5, 35-41), umblarea pe mare (6, 45-52) și discuția despre aluat (8, 14-21). Înainte de fiecare din aceste episoade, Iisus învață mulțimile, iar după fiecare călătorie cu corabia săvârșește o vindecare (p. 69).

Evangelhia lui Marcu este surprinzătoare adesea și prin nivelul de elaborare sintactică, vizibil în original și mustind de înțelesuri duhovnicești. De pildă, demonizatul din Gadara (cap. 4) este descris de Marcu atât din perspectiva locuitorilor ținutului, care îl numesc și după vindecare δαίμονιζόμενος („cel care este demonizat/demonizatul”), cât și din perspectiva Vindecătorului, pentru care el este de acum un om sănătos, δαίμονισθείς („cel care a fost demonizat”) (p. 90).

În drumul spre Ierusalim, Iisus o vindecă pe femeia cu scurgere de sânge, care a fost izbăvită, scrie Marcu, „de biciul” (μάστιγ) bolii. Folosind acest termen mai puțin obișnuit, subliniază comentatorul - deși avea la îndemână alții mai uzuali -, Marcu pregătește scena biciuirii lui Iisus, lăsându-i pe cititori să tragă concluzia: Cel care a izbăvit de bici a fost dat biciuirii (p. 95).

Femeia păgână a cărei fiică a fost vindecată de Iisus datorită credinței și smereniei ei ilustrează faptul că „harul lui Dumnezeu este prisositor din